

Valtuustoaloite: Pöytyän kunnan tavoitteiden asettaminen ja tarkastuslautakunnan arviointilomake

Khall 13.10.2025 § 238
77/00.01.03/2025

Karri Kinisjärvi jätti 14.4.2025 valtuuston kokouksessa valtuustoaloitteen: Pöytyän kunnan tavoitteiden asettaminen ja tarkastuslautakunnan arviointilomake. Kunnanhallitus päätti 28.04.2025 § 92 antaa aloitteen keskushallinnolle valmisteltavaksi.

Aloitteessa ehdotetaan, että kunnan talousarviossa määritettäviin tavoitteisiin lisätään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimeen vaikuttavat (HYTE-kerroin) vaikuttavat indikaattorit, joilla seurataan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista sekä Finnish Consulting Groupin kehittämän elinvoimaa sekä veto- ja pitovoimaa mittaavan indeksin (EVP-indeksi) mukaiset indikaattorit soveltuvin osin.

Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että tarkastuslautakunnassa otetaan käyttöön kunnan taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointiin laadittava lomake, jossa sanallisen arvioinnin lisäksi hyödynnetään liikennevalomallia.

Tällä hetkellä kunnan peruspalvelujen valtionosuuden lisäosassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen HYTE-kerroin. Kuntien HYTE-kerroin muodostuu 21 eri prosessi- ja tulosindikaattorista. Prosessi-indikaattoreja on yhteensä 15 ja ne kuvaavat kunnan omaa toimintaa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Prosessi-indikaattorit liittyvät kuntajohtoon, liikuntaan, peruskouluihin ja kulttuuriin. Tulosindikaattorit mittaavat kunnan väestön terveyttä ja hyvinvointia. Niitä ovat:

1. Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista
2. Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista
3. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
4. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä
5. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä
6. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentin mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma edellä mainituista asioista.

Osaa HYTE-tulosindikaattoreista mitataan vuosittain ja osaa kerran kahdessa vuodessa. Tästä syystä ne eivät sovellu toimialojen neljännevuosittain raportoitaviksi talousarviotavoitteiksi. Sen sijaan niitä sisällytetään soveltuvin osin kunnan hyvinvointisuunnitelmaan ja niiden toteutumisesta raportoidaan valtuustolle vuosittain. Myös HYTE-prosessi-

indikaattorien toteuma on tarkoituksenmukaista raportoida valtuustolle samassa yhteydessä.

Finnish Consulting Groupin kehittämä EVP-indeksi mittaa kuntien elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa. Elinvoimaa mittaavan indeksin muuttujat ovat: tulonsaajien mediaanitulot, yritystiheys, 34-44 -vuotiaiden työllisyysaste, työpaikkaomavaraisuusaste, taloudellinen huoltosuhde, työpaikkamuutos % (avoin sektori) viimeisen kolmen vuoden aikana, talouslukuindeksi, yritysperustana, koulutustasoindeksi ja sairastavuusindeksi. Veto- ja pitovoimaa mittaavan indeksin muuttujat ovat: väestönmuutos, MDI:n väestöennuste, työllisten nettomuutto, sisäisten muuttojen vilkkaus, valmistuneet asunnot, vanhojen asuntojen neliöhinnat, ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä, opiskelijoiden osuus väestöstä, 15-34-vuotiaiden nettomuutto, kesäasukkaiden määrä.

Muuttujia seurataan vaihtelevalla aikavälillä, mistä syystä myöskään ne eivät sovellu toimialoille asetettaviksi neljännevuosittain seurattaviksi talousarviotavoitteiksi. Kunnalla on lisäksi rajallinen kyky vaikuttaa monen muuttujan toteumaan. Toisaalta kunnan tilinpäätökseen sisällytetään jo nykyisellään tiedot esimerkiksi väestön kehityksestä ja työllisyyden tilanteesta.

Toimialat raportoivat kunnanhallitukselle talousarvion toteumasta neljännesvuosittain erillisillä talousraporteilla sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus antaa raportit tiedoksi valtuustolle. neljännesvuosiraportit sekä tilinpäätöskirja laaditaan sähköisellä työkalulla. Työkalu hyödyntää lomakepohjaa, jossa toteuma kuvataan sanallisesti. Lisäksi kunkin tavoitteen perässä on värikoodattu liikennevalotyyppinen kuvaus toteumasta.

Kuntalain (410/2015) 121 §:n 2 momentin mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta on korostuneen riippumaton muista kunnan toimielimistä. Se päättää itse, miten se suorittaa laissa sille määrättyjä tehtäviä ja mitä työkaluja se tehtävissään hyödyntää.

Valmistelija

Hallintojohtaja

Käsittely

Keskustelun aikana Esko Tuuppa ehdotti Farid Haralan kannattamana, että kunnanhallitus merkitsee selostusosassa olevan selvityksen tiedoksi ja päättää, että HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit sisällytetään osaksi valmisteilla olevaa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Kunnanhallitus toteaa, että tarkastuslautakunta päättää itse toimintatavoistaan ja käyttämistään lomakkeista.

Aloitteen käsittely annetaan tiedoksi valtuustolle valtuustoaloitteiden käsittelyn yhteydessä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että oli esitetty päätösehdotuksesta poikkeava muutosehdotus ja tiedusteli, voidaanko ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee selostusosassa olevan selvityksen tiedoksi ja päättää, että HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorit sisällytetään osaksi valmisteilla olevaa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa.

Aloitteen käsittely annetaan tiedoksi valtuustolle valtuustoaloitteiden käsittelyn yhteydessä.

Päätös

Esko Tuupan kannatettu muutosehdotus hyväksyttiin.